

**„ÎNSEMNĂTATEA ISTORICĂ A CONGRESULUI AL IX-LEA
ÎN AFIRMAREA TOT MAI PUTERNICĂ A PARTIDULUI COMUNIST
ROMÂN, CA FORȚĂ POLITICĂ CONDUCĂTOARE ȘI CENTRU VITAL
AL NAȚIUNII NOASTRE. OPERA TEORETICĂ
A SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI,
TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, FUNDAMENT
AL POLITICII PARTIDULUI DE FĂURIRE
A SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE
ȘI ÎNĂINTARE A ROMÂNIEI SPRE COMUNISM”**

Sesiune științifică omagială, iulie 1985

În Capitală a avut loc joi, 18 iulie, Sesiunea științifică omagială cu tema „Însemnătatea istorică a Congresului al IX-lea în afirmarea tot mai puternică a Partidului Comunist Român, ca forță politică conducătoare și centru vital al națiunii noastre. Opera teoretică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, fundament al politicii partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism”, consacrată împlinirii a două decenii de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

La lucrările sesiunii, organizată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Academia Republicii Socialiste România și Academia „Ștefan Gheorghiu”, au luat parte membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., membri ai Comitetului Central al partidului, conducători ai organizațiilor de masă și obștești, oameni ai muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, personalități ale vieții noastre științifice și culturale, activiști de partid și de stat.

Luând cuvântul în cadrul sesiunii, tovarășul **Petru Enache**, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., a spus:

Aniversăm în aceste zile, cu sentimente de înaltă mândrie comunistă, patriotică, împlinirea a două decenii de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, eveniment de importanță istorică în viața partidului și a poporului nostru, ale cărui orientări principale, opțiuni și hotărâri de amplă cutezanță politică și social-economică se află la temelia mărețelor înfăptuiri socialiste ale acestui timp eroic din biografia contemporană a României. Prin modul profund creator și revoluționar cu care a abordat sarcinile și obiectivele dezvoltării social-economice ale acestei noi etape a devenirii socialiste a patriei, prin larga deschidere spre perfecționări revoluționare în toate domeniile și sferele de activitate ale societății noastre, ale vieții de partid și de stat, Congresul al IX-lea se constituie într-o strălucită prefață a unei perioade de dinamism fără precedent în dezvoltarea multilaterală a societății românești, de uriaș avânt creator al maselor largi de oameni ai muncii, al întregului popor român.

În aceste două decenii — s-a subliniat în continuare — prin munca eroică a poporului, condus de partid, pretutindeni pe cuprinsul patriei au fost înălțate impresionante citorii socialiste, veritabile monumente ale muncii, împodobindu-i chipul cu prețioasele roade ale nobilului efort creator, făcând ca România să se afirme ca un stat liber și independent, mereu mai înfloritor între națiunile lumii.

Cu legitimă mândrie, într-o puternică și unanimă convingere, întreaga noastră națiune asociază înfăptuirile acestor ani eroici, ani de minunate realizări în toate sferele vieții materiale și spirituale, cu activitatea neobosită și clarviziunea politică a nemfrcatului militant revoluționar, a înflăcăratului patriot, marele om politic al lumii contemporane pe care, cu venerație și dragoste, îl poartă țara în inimile sale, strălucitul Erou al României socialiste, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Acum, la aniversarea a două decenii de la Congresul al IX-lea al partidului — congres^s la care, printr-o fericită coincidență, istoria nouă a țării și-a ales un conducător pe măsura marii sale vocații — ne îndeplinim o nobilă îndatorire față de noi înșine, cei ce avem înalta cinste de a fi contemporani cu ilustrii conducători al partidului și al țării, față de memoria

istoriei noastre, față de prezent și viitorime, reafirmind și cu acest prilej solemn adevărul că tot ceea ce s-a înfăptuit, în glorie și cetezanță, în această epocă măreață, își leagă numele de numele marelui fiu al patriei, eroul între eroii neamului nostru, comunistul de profundă omenie și exemplară consecvență revoluționară, militantul înflăcărat pentru cauza socialismului, a libertății și independenței popoarelor, pentru înțelegere și colaborare pe planeta noastră, pentru pacea lumii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pentru toate acestea — a relevat vorbitorul — partidul, comuniștii, întregul popor îl înconjoară, permanent și pretutindeni, cu sentimente de aleasă stimă și prețuire, de nețăr-murită încredere, pe cel ce-i este țărli ilustru și pilduitor exemplu, a cărui prezență în fruntea partidului și a țării constituie suprema cheazăie a demnității faptelor noastre, a certitudi-nilor de azi și de mâine ale patriei socialiste, ale tuturor fiilor ei.

Recenta alegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu ca membru titular și președinte de onoare al Academiei Republicii Socialiste România constituie o nouă și clocventă ilustrare a nețăr-muriturii respect și înaltei stime pe care membrii Academiei, oamenii de știință și cultură, intelectualitatea țării, întregul nostru popor le poartă conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru strălucita sa activitate teoretică și practică pusă în slujba patriei și poporului.

Un rol de înestimabilă valoare în înfăptuirea acestor transformări l-a avut, de aseme-ne, mult stimata tovarășă Elena Ceaușescu, strălucit om politic, eminent savant, a cărei prestigioasă activitate a ridicat știința, învățămîntul și cultura românească pe noi trepte de afirmare, unanim recunoscute în întreaga lume.

Aniversarea a două decenii de la Congresul al IX-lea al partidului are, pentru poporul nostru, profunde semnificații istorice. În perspectiva trecerii la o etapă nouă, superioară, a înfăptuirii Programului partidului, această aniversare constituie un minunat prilej de a afirma încă o dată hotărîrea de neclintit a întregului popor ca, strins unit în jurul parti-dului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să facă totul pentru a înfăptui exemplar hotărîrile Congresului al XIII-lea, pentru triumful cauzei generate a socialismului și comunismului în România, a păcii în lume.

În comunicarea *Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind afirmarea tot mai pu-ternică a partidului ca centru vital al națiunii în etapa fărîririi societății socialiste multilate-ral dezvoltate în România*, prezentată de tovarășul Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., se spune: Omagiem astăzi, cu profundă stimă și recunoștință, cu cele mai vibrante sentimente de mîndrie patriotică, împlinirea a două decenii de la Congresul al IX-lea al partidului, eveniment de covîrșitoare însemnătate în viața na-țiunii noastre, care, exprimînd voința unanimă a comuniștilor, a întregului popor, a ales în funcția supremă de conducere în partid pe cel mai iubit fiu al țării, pe revoluționarul în-cercat și înflăcăratul patriot, luptătorul neobosit pentru împlinirea aspirațiilor de pro-gres și bunăstare ale celor ce muncesc, personalitate proeminentă a lumii contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În conștiința poporului român, toate marile realizări obținute în aceste două decenii de adînci transformări sînt îndisolubil legate de numele și uriașa activitate teoretică și practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, marele conducător de partid și de stat, care, prin clarviziunea sa politică, realismul și cetezanța în gîndire, prin dragostea fierbinte față de neam și țară, prin strălucitul său exemplu de eroism și dărînire pentru împlinirea aspirațiilor fundamentale ale patriei, a devenit un simbol al unității organice, indestructibile dintre parti-d și popor.

În mod firesc, se subliniază în comunicare, un loc prioritar în gîndirea social-politică novatoare, originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu îl ocupă problemele referitoare la locul, rolul și funcțiile partidului în societate, la căile de înfăptuire a misiunii istorice pe care și-a asumat-o — edificarea socialismului și comunismului pe pămîntul României. În concepția secretarului general al Partidului Comunist Român, se reliefează ideea de esențială însemnă-tate, potrivit căreia, pe măsura amplificării sarcinilor, înaintării pe drumul socialismului, rolul conducător al partidului, răspunderile sale cresc în amploare și profunzime.

Legitimitatea istorică a rolului conducător în societate al Partidului Comunist Român, continuator al celor mai bune tradiții de luptă ale poporului pentru eliberare socială și na-țională, rezidă în faptul că a acționat și acționează ca exponent fidel al intereselor funda-mentale ale clasei muncitoare, ale întregului popor. Consacrarea partidului nostru ca forță conducătoare a societății socialiste românești nu este efectul unei dorințe subiective, ci însuși rezultatul dezvoltării istorice.

Se evidențiază faptul că toate succesele obținute de poporul român în ultimele două decenii au fost posibile datorită faptului că hotărîrile Congresului al IX-lea al partidului au descătușat energiile creatoare ale întregului popor, au înlăturat dogmele, șablonismul de orice fel și au luminat drumul spre noi culmi de progres și civilizație socialistă în patria noastră.

Potrivit viziunii teoretice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, partidul conduce nu în numele, ci împreună cu clasa muncitoare, cu întregul popor. Acest adevăr incontestabil pune

cu pregnanță în lumină faptul că partidul a devenit, în etapa actuală, **forța dinamizatoare** a realităților democratice în societate, o forță de influențare și convingere ideologică și politică, de realizare a consensului național, a unității și coeziunii moral-politice a poporului pentru înlăptuirea obiectivelor sale supreme.

Creșterea rolului conducător al partidului în toate domeniile vieții sociale se realizează, în activitatea practică, prin întărirea caracterului militant, revoluționar, a spiritului de răspundere pentru îndeplinirea îndatoririlor sociale, a sarcinilor încredințate, prin pasiunea și hotărârea cu care comuniștii, toți oamenii muncii acționează pentru promovarea noului, pentru eliminarea lipsurilor, a atitudinilor înapoiate față de muncă.

Se impune ca toți membrii partidului să dea dovadă de o înaltă răspundere, combativitate revoluționară și disciplină fermă în îndeplinirea obligațiilor statutare, a hotărârilor partidului, în respectarea neabătută a legalității socialiste.

A fi comunist și revoluționar presupune a-ți asuma deliberat responsabilități și îndatoriri sporite pentru apărarea intereselor poporului, pentru victoria socialismului și comunismului, a pune mai presus de orice interesele generale, în vederea accelerării progresului societății noastre.

În lumina noilor teze elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind căile, modalitățile practice de înlăptuire a rolului conducător al partidului, cresc într-o măsură considerabilă sarcinile activității politice și organizatorice a partidului, a organelor și organizațiilor sale și, ca urmare, se impune perfecționarea permanentă a stilului și metodelor de muncă.

În virtutea rolului conducător, a înaltei misiuni ce-i revine, partidul, avându-l în frunte pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, elaborează în chip magistral linia politică, întruchipată în programele de dezvoltare economico-socială a României, scrutază perspectiva istorică, descifrează sensul evenimentelor, fenomenelor și proceselor economico-sociale și unește eforturile creatoare ale maselor în direcția înlăptuirii obiectivelor fundamentale înscrise în programul său revoluționar de luptă și muncă.

În mod unanim se apreciază că cele mai profunde și mai semnificative mutații și înnoiri pe care partidul nostru le-a cunoscut de-a lungul existenței sale, de peste șase decenii, au avut loc în ultimii 20 de ani, de când la conducerea destinului națiunii noastre se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sub puternicul impuls al gândirii materialist-dialectice, novatoare și originale, al acțiunii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, partidul comunist a devenit inițiatorul unor transformări fără egal în societatea românească, înlăptuind o profundă revoluție în viața socială, în economie, în cultură și gândire.

În încheierea comunicării se subliniază: Gândurile noastre cele mai fierbinți de dragoste, stîmă și prețuire se înmănușează astăzi, la împlinirea a două decenii de la Congresul al IX-lea al P.C.R., într-un fierbinte omagiu pe care-l aducem tovarășului Nicolae Ceaușescu, care și-a dedicat cu eroism și pilduitoare dăruire întreaga viață și activitate împlinirii idealurilor supreme ale patriei, triumfului revoluției socialiste pe pămîntul României, progresului multilateral al țării, bunăstării tuturor celor ce muncesc, colaborării și păcii în lume.

Tovarășul Gheorghe Oprea, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, a prezentat comunicarea *Concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind rolul industriei în asigurarea progresului general al societății românești, în asigurarea independenței și suveranității naționale*, în care se subliniază:

Omagiind în aceste zile sărbătorești, cu aleasă bucurie și căldură, pe ilustrul nostru conducător, pe marele nostru contemporan, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omagiem revoluționarul, luptătorul, cugetătorul de uriașă cuprindere, rigoare și profunzime, eroul care, în toți acești ani, în fruntea partidului și statului, a gândit și a acționat cu deosebită fermitate și strălucită conștiință patriotică și internaționalistă pentru împlinirea aspirațiilor de mai bine ale poporului român, pentru consolidarea unității și independenței naționale a României socialiste, pentru cucerirea unui loc demn și respectat în rîndul națiunilor lumii, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră, o lume fără arme și războaie. În ansamblul concepției elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind edificarea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate, se spune în comunicare, un loc deosebit revine industriei, a cărei dezvoltare — în cadrul complexului economic național — constituie temelia progresului susținut al forțelor de producție, a creșterii avuției și ridicării nivelului de trai al maselor, a asigurării independenței și suveranității naționale, a participării active a României la diviziunea internațională a muncii.

Marile orientări de politică industrială promovate consecvent de secretarul general al partidului au urmărit stabilirea unor raporturi corespunzătoare între ramurile producătoare de mijloace de producție și cele producătoare de bunuri de consum, promovarea susținută a progresului tehnic în deplin consens cu revoluția tehnico-științifică mondială, creșterea rolului gândirii și cercetării științifice proprii, dezvoltarea prioritară a ramurilor moderne, de vîrf

amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării utilizarea cu înaltă eficiență a muncii sociale, a resurselor naturale, combustibililor și energiei electrice.

Conceptul de industrializare a României, elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă o demonstrație elocventă de înțelegere superioară a aplicării legilor generale ale revoluției și construcției socialiste la condițiile concrete, reale ale țării, de cunoaștere profundă a posibilităților și aspirațiilor poporului nostru.

În ultimii 20 de ani, ca urmare a unui intens efort de acumulare, au fost create peste 250 de zone și platforme industriale, amplasate în absolut toate județele țării. Pe această bază, producția industrială a sporit, în medie, anual cu 9,7 la sută, ceea ce a determinat ca, în prezent, volumul acesteia să fie de 6,3 ori mai mare decât în 1965.

Semnificativ pentru afirmarea neabătută a forței industriale a țării, este și faptul că, dacă în întreg deceniul al șaselea, ponderea industriei în venitul național a rămas practic neschimbată — de circa 44 la sută — după Congresul al IX-lea s-a accentuat tot mai mult rolul ei de ramură conducătoare a economiei românești, sporindu-și continuu contribuția la formarea venitului național, care este în acest an de 64,2 la sută. Revelator pentru actuala forță a industriei este și faptul că 90—95 la sută din necesarul de mașini, utilaje, instalații și echipamente pentru investiții se asigură din producția internă.

O caracteristică distinctă a procesului de industrializare a constituit-o afirmarea viguroasă a științei românești, ca puternică forță de producție.

Ne facem o înaltă datorie morală subliniind că merite deosebite în creșterea rolului științei în industrie și celelalte domenii revin tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, atît prin conducerea nemijlocită a acestui sector, în calitate de prim viceprim-ministru al guvernului și de președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, cit și prin participarea directă la munca de cercetare, materializată în lucrări de mare valoare științifică, ce o situează în rîndul savanților de renume mondial.

Amplele prefaceri economico-sociale declanșate în ultimii 20 de ani de procesul de industrializare sînt sintetizate în aprecierile — din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIII-lea al partidului — că România s-a transformat dintr-o țară agrară, cu o industrie și o agricultură slab dezvoltate, într-o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, modernă și o agricultură socialistă în plină dezvoltare.

În continuare, în comunicare sînt prezentate hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului cu privire la realizarea obiectivului fundamental al cincinalului 1986—1990 și dezvoltarea economico-socială a țării în perspectiva anului 2000, bazate pe continuarea procesului de industrializare, într-o strategie nouă, care ține seama atît de conjunctura economică internațională, de fenomenele negative cu caracter destabilizator din economia mondială, cit și de propriile noastre nevoi și posibilități, de prioritățile stabilite pentru perioada următoare.

Tovarășul Ion Dincă, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, a prezentat comunicarea *Concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la dezvoltarea și modernizarea agriculturii, în condițiile înfăptuirii noii revoluții agrare.*

Definirea rolului agriculturii ca ramură de bază a economiei românești, stabilirea obiectivelor și căilor dezvoltării sale, fundamentarea componentelor esențiale ale întregii politici agrare a partidului nostru — se subliniază în comunicare — au constituit și constituie una din preocupările majore ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, care, prin cuprinzătoarea sa operă teoretică și practică, a înfruntat, într-o măsură covârșitoare, în ultimele două decenii, toate procesele de modernizare a agriculturii, conturîndu-i noi perspective, ample deschideri spre viitor.

Pornind de la legitățile generale ale construcției socialiste și de la realitățile concrete ale țării noastre, Partidul Comunist Român, secretarul său general au subliniat necesitatea imperioasă a dezvoltării concomitente și puternice atît a industriei cit și a agriculturii, ca premise fundamentale ale edificării unei economii socialiste puternice.

În concepția secretarului general al partidului, modernizarea agriculturii reprezintă una din cele mai importante priorități economice, deoarece de ea depinde însăși dezvoltarea industriei, a întregii economii naționale. Această concepție novatoare cu privire la noile raporturi dintre principalele ramuri ale economiei socialiste definește rolul dinamizator al agriculturii în întreaga viață social-economică a țării. Prin urmare, agricultura, departe de a fi rămas o ramură arhaică, conservatoare, se prezintă ca o forță dinamică a progresului pentru întreaga economie națională.

Pornind de la acest imperativ, partidul și statul nostru au acordat și acordă o deosebită atenție dezvoltării bazei tehnico-materiale a agriculturii. Astfel, volumul investițiilor acordate acestei ramuri a crescut de la 51,6 miliarde lei, în intervalul 1966—1970, la 155 miliarde lei în actualul cincinal, urmind ca, în perioada 1986—1990, acesta să depășească 190 miliarde lei. În comunicare se relevă că investițiile s-au materializat și continuă să se materializeze în ample lucrări de ridicare a potențialului productiv al pămîntului, în mijloace tot mai perfecționate de mecanizare și chimizare, în capacități moderne de producție

zootehnică, plantații viti-pomicole și altele. Este semnificativ faptul că au fost și sînt efectuate lucrări hidroameliorative complexe, de o amploare ce situează România pe primul loc în Europa, suprafața amenajată pentru irigații urmînd să ajungă, în acest an, la 3700 mii hectare, față de numai 230 mii hectare în 1965.

În continuare, s-a relevat rolul științei agricole, puternic factor de producție în înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare. A fost subliniat faptul că, acționînd, pe baza orientărilor date de secretarul general al partidului, beneficiînd de directa îndrumare și coordonare a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, cercetarea noastră științifică agricolă a permis descoperirea și punerea în valoare a noi rezerve menite să contribuie la soluționarea problemelor actuale și de perspectivă din domeniile agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor.

Au fost evidențiate amplul proces de perfecționare a conducerii, organizării și planificării activității din agricultură, importanța aplicării noului mecanism economico-financiar, a principiilor autoconducerii și autogestiuunii economice. Toate acestea au condus la sporirea continuă a producției agricole, deosebit de semnificativ fiind, în acest sens, obținerea în 1984, a celei mai mari recolte de cereale din istoria țării — peste 1000 kg pe locuitor.

Acum, cînd omagiem istoricul forum al comuniștilor români din iulie 1965, subliniem cu aleasă mîndrie patriotică și profundă recunoștință că întreaga concepție a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind dezvoltarea intensivă a agriculturii a fost pe deplin confirmată de realizările obținute în ultimele două decenii, perioada cea mai rodnică din întreaga noastră istorie.

În comunicare a fost reliefat cu pregnanță rolul esențial, determinant, al secretarului general al partidului în elaborarea conceptului noii revoluții agrare, în fundamentarea și înfăptuirea programelor naționale privind dezvoltarea și modernizarea continuă a agriculturii noastre socialiste, care au determinat prefaceri cu adevărat istorice în viața satului românesc.

Prin înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea al partidului — se subliniază în comunicare — agricultura va aduce o contribuție sporită la progresul neîntrerupt al economiei românești, la realizarea programului de autoaprovizionare teritorială, la creșterea avuției naționale și amplificarea schimburilor economice internaționale ale țării noastre, la ridicarea bunăstării întregului popor.

În comunicarea *Progresul științei — factor fundamental al politicii partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România*, prezentată de tovarășul Emilian Dobrescu, ministru secretar de stat la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, se arată:

Perioada inaugurată de Congresul al IX-lea este marcată de opțiuni politice de largă perspectivă istorică, două dintre ele impunîndu-se cu rol decisiv pentru destinele poporului român. Prima — formulată chiar la tribuna congresului de tovarășul Nicolae Ceaușescu — a urmărit o justă repartizare a venitului național pentru consum și dezvoltare, ca osatură a strategiei generale a partidului. Cea de-a doua — în prelungire firească a realizărilor de pînă acum, dar cu implicațiile unui veritabil salt calitativ — revine momentului istoric actual și anume: promovarea noii revoluții tehnico-științifice ca factor fundamental al întăririi pozițiilor României de țară socialistă mediu dezvoltată și trecerii sale într-un stadiu nou, superior — cel de țară socialistă dezvoltată. Această opțiune majoră a partidului își are suportul traic în moderna bază tehnico-materială de care dispune astăzi economia noastră națională, în amplul potențial tehnico-științific făurit în ultimele două decenii. Este pentru noi toți un motiv de legitimă mîndrie că partidul nostru — prin aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu — și-a fundamentat o linie strategică pe termen lung, în care știința se asociază indestructibil cu progresul social, independența națională, pacea, colaborarea largă și fructuoasă între popoare.

În comunicare se subliniază că, sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, aportul cercetării la înfăptuirea planurilor de dezvoltare economico-socială a țării sporește an de an. Numărul obiectivelor de cercetare și dezvoltare tehnologică încheiate și valorificate în producție depășește în actualul cincinal de 3,8 ori pe cel realizat în perioada 1966—1970.

În continuare se relevă faptul că, astăzi, nici un efort cantitativ suplimentar nu mai poate compensa lipsa de eficiență în utilizarea resurselor. Rezervele mari existente în domeniul productivității muncii, al randamentelor de conversie productivă a materiilor prime și energiei — încă mult subunitare — demonstrează că ecuația complicată a creșterii economice actuale poate fi soluționată, angajînd plenar — așa cum a cerut secretarul general al partidului — forța cercetării și tehnologiei moderne. Trecerea, pe baza promovării revoluției tehnico-științifice, la dezvoltarea intensivă a economiei imprimă procesului de acumulare un conținut tehnologic tot mai pronunțat, accentul deplasîndu-se spre investițiile de reutilizare și modernizare, spre accelerarea înnoirii părții active a fondurilor fixe. Se redimensionează, de asemenea, rolul cercetării fundamentale, care trebuie să asigure în devans stocul

de informații și soluții tehnico-științifice necesare realizării obiectivelor de perspectivă ale dezvoltării economico-sociale. Revoluția tehnico-științifică conferă noi trăsături raportului dialectic dintre factorii interni și externi ai construcției economico-sociale; accentuind importanța ambelor grupe de factori ea pune mai pregnant în evidență rolul hotărârilor al efortului național care — structurat el însuși în corelare cu tendințele mondiale — reprezintă temelia sigură a progresului fiecărui popor, a înfăptuirii unei largi și reciproc avantajoase cooperări internaționale.

Ca rezultat al delimitării cercetării și dezvoltării tehnologice într-o sferă distinctă, determinantă, a reproducției — simultan cu articularea ei profundă cu celelalte sfere — se inaugurează o nouă etapă istorică a diviziunii sociale a muncii.

Cele două opțiuni strategice care jalonează dezvoltarea economico-socială a României în ultimii 20 de ani și în perioada de perspectivă au ca rațiune supremă ridicarea bunăstării întregului popor. Afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice va accelera înaintarea țării noastre pe drumul progresului și bunăstării, anticipându-se că „în anul 2000 — cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — România va fi o țară socialistă multilateral dezvoltată, atît din punctul de vedere al industriei, agriculturii, învățămîntului, științei și culturii, cît și al nivelului general de viață și civilizație al poporului”.

În comunicarea intitulată *Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la crearea cadrului larg democratic de participare a oamenilor muncii la conducerea societății*, tovarășul Marian Avram, muncitor la Întreprinderea „23 August”, Eroii al Muncii Socialiste, a subliniat: Din inițiativa și cu contribuția directă, teoretică și practică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, după cel de-al IX-lea Congres al partidului a fost creat un cadru organizatoric și instituțional, începînd de la nivelul unităților economico-sociale și pînă la nivel național, unic în felul său, care asigură participarea directă a maselor de oameni ai muncii la conducerea economiei, a vieții sociale, a întregii societăți.

Trecerea la autoconducerea muncitorească ca un nou mod de conducere a societății noastre a deschis o etapă superioară în dezvoltarea democrației socialiste, afirmarea pe plan superior a rolului conducător al clasei muncitoare în procesul adoptării democratice a tuturor deciziilor, crearea condițiilor practice de participare directă a acestora la conducerea societății. Astfel, instituționalizarea principiului muncii și conducerii colective ca principiu fundamental al activității în toate domeniile și la toate nivelurile, crearea pe acest temel al organelor de conducere colectivă în toate unitățile economice și instituțiile social-culturale, consiliile oamenilor muncii cu organele lor ajutătoare, comisile pe domenii de activitate și adunările generale ale oamenilor muncii, ca adevărate foruri de conducere colectivă în întreprinderi, îmbunătățirea componenței consiliilor oamenilor muncii prin creșterea numărului muncitorilor și maistrilor în rândurile acestora, trecerea la autogestiune și autofinanțare în întreprinderi reprezintă tot atîtea măsuri concrete care dau un conținut real și care intruchipează căile și modalitățile de înfăptuire a rolului conducător al clasei muncitoare, a principiului autoconducerii muncitorești.

Este meritul incontestabil al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a imprimat în conducerea societății noastre socialiste un suflu revoluționar, științific, democratic și umanist consecvent, autoconducerea muncitorească constituindu-se treptat ca un nou mod de organizare a societății în toate domeniile principale ale actului de conducere — previziune în planificare, organizare, decizie, control și evaluare.

Autoconducerea muncitorească reflectă participarea nemijlocită a oamenilor muncii, în calitatea lor de proprietari ai mijloacelor de producție, la organizarea și conducerea activității, implică răspunderea directă a acestora față de utilizarea cu maximă eficiență a mijloacelor încredințate de societate spre administrare. De o deosebită însemnătate pentru creșterea interesului economic al oamenilor muncii în autogospodărirea unităților este participarea cu părți sociale la constituirea fondului de dezvoltare economică a întreprinderilor, mijloc prin care se întărește răspunderea oamenilor muncii în calitate de proprietari, crește preocuparea lor pentru buna desfășurare a activității, pentru participarea mai activă la autoconducerea și autogestiunea unității, la sporirea beneficiilor și, în mod corespunzător, a veniturilor pe care le obțin.

În comunicare se subliniază că instituirea congreselor forurilor democrației socialiste, a consfătuirilor de lucru pe diferite domenii, vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în toate județele țării, analizele temeinice, la fața locului, pe care acestea le prilejulesc învederează preocuparea permanentă a conducerii partidului de a consulta sistematic masele, de a promova dialogul cu poporul ca metodă esențială de soluționare a problemelor, de întemeiere a orientărilor politicii noastre.

Tovarăsa Suzana Gădea, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a prezentat comunicarea înfăptuirea învățămîntului, culturii și artei în „Epoca Ceaușescu” expresie a grijii partidului pentru formarea multilaterală a omului nou, constructor conștient al noii societăți în patria noastră. În cadrul preocupărilor multiple, al inițiativelor rodnice vizînd progresul accelerat

al patriei noastre socialiste — se subliniază în comunicare — secretarul general al partidului a acordat în chip sistematic o importanță constantă învățămîntului, artei și culturii, a manifestat o atenție permanentă pentru asigurarea avîntului continuu al spiritualității naționale, pentru afirmarea plenară a potențialului creator al poporului.

Tezele și principiile pe care le-a elaborat, în acest sens, s-au constituit într-o concepție unitară privind rolul tot mai activ ce revine învățămîntului, culturii și artei în opera complexă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

Călăuzite de o asemenea concepție atotcuprinzătoare și integratoare, bucurîndu-se, totodată, de îndrumarea și sprijinul nemijlocit, permanent, de înaltă competență al tovarășei Elena Ceaușescu, eminentă personalitate politică a partidului și statului nostru, om de știință de renume internațional, învățămîntul, creația științifică, întreaga noastră cultură s-au dezvoltat fără întrerupere.

Astfel, în epoca deschisă de Congresul al IX-lea al partidului, a avut loc o puternică înflorire a învățămîntului de toate gradele, asigurîndu-se lărgirea sferei sale de cuprindere, așezarea școlii pe temelii profund științifice, legarea ei strînsă de viață, de activitatea socială. Extinzîndu-și mult baza materială, învățămîntul și-a perfecționat structura, și-a multiplicat și diversificat formele, întărindu-și finalitatea formativ-educativă, în acord cu exigențele procesului de făurire a noii societăți românești. Dispunem de un sistem modern de învățămînt, care cuprinde peste 25 la sută din populația țării și asigură o temeinică pregătire întregului nostru tineret, cadrele necesare pentru toate domeniile de activitate. Învățămîntul și-a accelerat dezvoltarea pe baza integrării lui cu cercetarea și producția, realizîndu-se în acest mod, o strînsă simbioză între pregătirea teoretică și cea practică.

În continuare, sînt relevate profunde mutații calitative produse, în ultimele două decenii, în cultura românească, care reflectă spiritul novator al „Epocii Ceaușescu”. În acest cadru, se subliniază că perioada de timp care s-a scurs de la Congresul al IX-lea al partidului a constituit cadrul istoric stimulator al unei afirmări fără precedent a creației literar-artistice, a întregii noastre mișcări culturale. În toate domeniile — în literatură, teatru, muzică, arte plastice, cinematografe — s-au realizat opere valoroase, ancorate adînc în realitatea socialistă a patriei, cu un profund mesaj umanist și un bogat conținut de idei, la un înalt nivel artistic. Totodată, s-a dezvoltat și diversificat producția editorială, ea ridicîndu-se, în anul 1984, la 3200 titluri, într-un tiraj de 64 385 000 exemplare.

În comunicare se arată că profunda democratizare a vieții noastre culturale și-a găsit o pregnantă și strălucită expresie în inițierea de către secretarul general al partidului a Festivalului național „Cîntarea României”. Stimulînd talentele și dinamizînd spiritul creator al poporului, festivalul, care reunește milioane de participanți, s-a înscris ca o puternică manifestare a muncii și creației colective pe tărîm cultural-artistic și tehnico-științific.

Avîntul puternic al artei și culturii românești din ultimii douăzeci de ani demonstrează crearea, în această luminoasă perioadă, a unor condiții optime pentru afirmarea deplină a libertății de creație, pentru manifestarea neîngrădită a personalității artistice.

În încheierea comunicării se evidențiază că marile realizări obținute în dezvoltarea învățămîntului, artei și culturii, în legarea lor strînsă de viață și întărirea rolului lor la formarea multilaterală a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului, își au izvorul generos în politica clarvăzătoare, dinamică, înnoitoare înprîmată, în acești ani, de secretarul general al partidului în toate domeniile de activitate din țara noastră.

În comunicarea prezentată de tovarășul Ion Stoian, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., pe tema „Politica externă a României socialiste — politică de pace și colaborare între statele lumii, expresie a gândirii științifice novatoare a președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu se spune: Dinamismul și realismul politicii externe a partidului și statului nostru sînt indisolubil legate de impresionanta contribuție teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, personalitate de prim rang a contemporaneității, eminent militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, care prin gîndirea și acțiunea sa politică revoluționară, creatoare, pătrunsă de înaltă răspundere față de destinele poporului român, ale tuturor popoarelor, a elaborat în mod magistral strategia participării active a țării noastre la rezolvarea complexelor probleme ce confruntă omenirea, la lupta pentru pace și securitate, pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

Subliniînd că orientările stabilite de Congresul al IX-lea și de celelalte documente ale partidului evidențiază unitatea dialectică, organică dintre strategia construcției interne și politica externă a României, comunicarea pune în lumină principiile și obiectivele de bază ale politicii externe românești, precum și pozițiile țării noastre față de evoluția vieții internaționale. În acest sens, se subliniază că, în ultimele două decenii, partidul și statul nostru au pus și pun în centrul activității lor dezvoltarea relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare cu toate țările socialiste, în primul rînd cu cele vecine. În același timp, România a acționat în mod constant pentru extinderea tot mai puternică a legăturilor prietenești

cu țările în curs de dezvoltare și nealiniat. Totodată, țara noastră a militat pentru promovarea unor largi raporturi cu toate statele lumii, inclusiv cu cele capitaliste dezvoltate, precum și pentru intensificarea dialogului politic în problemele majore ale vieții internaționale. Ca rezultat al acestei politici, țara noastră întreține astăzi relații diplomatice cu 140 de țări — mai mult decât dublu față de 1965 — iar relații economice cu 155 de state de pe toate continentele.

În comunicare sînt relevate inițiativele și acțiunile constructive întreprinse de România socialistă, de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru oprirea cursei înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, înfăptuirea dezarmării și asigurarea păcii, pentru edificarea unui climat de destindere, securitate, încredere și cooperare în Europa și în întreaga lume, pentru reglementarea diferendelor dintre state pe cale pașnică, prin negocieri, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice mondiale.

Strălucitele inițiative românești, prodigioasa activitate desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului nostru, originalitatea și cetezanța ideilor și conceptelor promovate în problemele majore ale umanității — se subliniază în comunicare — au făcut să crească necontenit respectul și aprecierea față de România în întreaga lume.

România, prin tot ce a întreprins practic, prin strălucitele demersuri ale președintelui țării, prin inițiativele și propunerile promovate în forurile internaționale, prin marile acțiuni de masă desfășurate pe tot cuprinsul țării se situează în primele rinduri ale luptei pentru pace, intrînd în conștiința opiniei publice ca „Țară a păcii”, tot astfel cum tovarășul Nicolae Ceaușescu este omagiat pretutindeni ca „Erou al păcii”.

O expresie pregnantă a viabilității concepției Partidului Comunist Român, a secretarului său general, cu privire la solidaritatea și colaborarea internațională în epoca actuală o reprezintă amploarea și dinamismul relațiilor externe ale partidului nostru, care dezvoltă raporturi prietenești, de fructuoasă conlucrare cu circa 200 de partide comuniste și muncitorești, socialiste și social-democrate, partide de guvernămînt din țările în curs de dezvoltare, mișcări de eliberare națională, alte forțe democratice, antiimperialiste.

Rolul hotărîtor în intensificarea, adîncirea și extinderea raporturilor internaționale ale partidului și statului nostru îl au întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu șefi de state și de guverne, cu președinți, secretari generali, alți conducători de partid.

Este un temel de profundă mîndrie patriotică de a constata de cîtă stimă și admirație se bucură pe toate meridianele globului numele țării noastre și al conducătorului ei iubit, pentru demersurile de înaltă responsabilitate întreprinse în vederea promovării celor mai nobile idealuri ale umanității, în consens cu cerințele fundamentale ale cauzei păcii, cu interesele și aspirațiile de libertate, independență și progres ale tuturor popoarelor.

În încheierea lucrărilor sesiunii, într-o atmosferă vibrantă, de puternic entuziasm, participanții au adresat o telegramă tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

DESIGNUL — PLEDOARIE PENTRU ÎNALTĂ COMPETITIVITATE A PRODUSULUI TEHNIC ROMÂNESC

Dezbateri științifică interdisciplinară, mai 1985

Din ciclul „Calitate și dezvoltare în lumina documentelor programatice ale partidului”, în cadrul ședinței de lucru a Laboratorului Interdisciplinar de Ecologie Umană — Produs — Calitatea Vieții, în ziua de 16 mai 1985, a fost dezbătută tema *Designul — pledoarie pentru înaltă competitivitate a produsului tehnic românesc*. La această reuniune științifică au participat cercetători științifici, cadre didactice, ingineri, economiști, alți specialiști din centre de creație și producție, ziariști, oameni de artă*.

* Dezbaterile a fost organizată de Academia de Științe Sociale și Politice în colaborare cu Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, Consiliul Național pentru Protecția Mediului Înconjurător, Academia de Studii Economice, Asociația Română de Marketing, Centrul Interdisciplinar de Studii și Consulting pentru Cercetare-Dezvoltare de Produs. Au luat cuvîntul: I. Achim, O. Hoffman, V. Popov, P. Bornovski, B. Cotigaru, O. Barbosa, F. Pavelescu, L. Badea, P. Ispir, I. Ionescu, I. Marcovici, V. Ghilduș.

În cadrul dezbaterii au fost relevate o serie de aspecte teoretice privind designul, aplicativitatea și eficiența sa, în special, în domeniul produsului industrial. Redăm, pe scurt, probleme și idei desprinse din discuții:

1. Designul este o componentă a culturii contemporane, un produs relevant al acesteia și un factor de conservare, de continuitate și transfer al valorilor tradiționale în produsul industrial modern.

2. Designul presupune o proiectare totală a produsului din perspectiva unității tehnică-știință-artă.

3. Designul realizează o legătură între obiectul tehnic, economic și public. În acest sens, prezența designerului este necesară în toate etapele de concepție, realizare și circulație ale produsului.

4. Designul pornește de la stabilirea modelului cultural, al sistemului de valori în care se realizează produsul. Aceasta presupune o activitate interdisciplinară și un tip special de relații de cooperare profesională în cadrul echipei (pentru stabilirea ierarhiei de valori) și între profesioniștii din aval și amonte de momentul dat din traiectoria produsului.

5. Designul este un factor fundamental în realizarea unei calități superioare a obiectului tehnic, în creșterea productivității și competitivității. Pentru realizarea acestor desiderate sînt însă necesare: a. pregătirea unor specialiști cu o gândire interdisciplinară și b. o structură profesională care să favorizeze comunicarea și cooperarea profesională în vederea stabilirii unui echilibru valoric în activitatea de creare a produsului industrial pe întregul său circuit.

6. De creația designerului depinde gradul în care produsul corespunde cerințelor materiale și spirituale ale unor grupuri sociale, măsura în care printr-o mai bună tehnicitate și funcționalitate produsul determină un grad mai înalt de confort și bunăstare. Designul se manifestă astfel ca o componentă importantă în asigurarea calității vieții.

7. O problemă de actualitate este cea a educației prin design, prin obiecte care să propună oamenilor un standard de viață ridicat și pentru înțelegerea necesității acestor produse, a creșterii receptivității față de ele, a creării gustului artistic al publicului prin instituțiile cultural-educative și prin mijloacele de comunicare de masă.

Dezbaterea a fost apreciată de participanți ca fiind deosebit de utilă. Ea ar trebui însă continuată cu discutarea unor probleme parțiale și trecerea la activități cu caracter experimental în scopul elaborării unor metode și căi de activitate în domeniul designului, adaptate diferitelor genuri de activități productive.

Discuțiile au pus în evidență caracterul multifuncțional al produselor industriale, capacitatea lor de satisfacere a întregului set de necesități (valori) ale individului și societății. În acest sens, proiectarea, realizarea și circulația produsului industrial (pînă la reintegrarea sa în natură) implică judecarea cerințelor pe care produsul trebuie să le satisfacă în raport cu un sistem de criterii (valori).

Practica arată că societatea produce întotdeauna pe baza unui model cultural ce reflectă modul de ierarhizare a diferitelor necesități capabile a fi satisfăcute prin produs. Rezultatul modelului cultural în elaborarea unui produs se reflectă în activitatea de design, care urmărește a asigura un produs industrial în raport cu o anumită structură de criterii (tehnico-funcționale, economice, ergonomice, psihologice, estetice, juridice, etc.).

Concluzia principală a dezbaterii a evidențiat necesitatea unei mai strînse cooperări profesionale în vederea stabilirii unor modalități mai eficiente de conturare a cadrului socio-cultural în raport cu care se desfășoară activitatea productivă în țara noastră. În această cooperare se pot rezolva o serie de probleme esențiale ale activității de ridicare a calității producției și produsului — probleme care intră în sfera de competență a designerului.

Doina Dragomirescu

AL IV-LEA CONGRES AL SOCIOLOGILOR DIN R. D. G.,

martie 1985

În perioada 26—28 martie 1985 s-au desfășurat la Berlin lucrările celui de al IV-lea Congres al sociologilor din R.D.G. cu tema *Forțele motrice sociale ale creșterii economice*. La lucrări au participat 650 sociologi, 165 reprezentanți ai aparatului de partid, de stat, conducători de întreprinderi, organizații obștești etc., 42 de specialiști din economie. Au fost prezente delegații din Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, România, Ungaria, U.R.S.S., sociologi marxiști din câteva țări capitaliste (Franța, R.F.G., Grecia), studenți străini care învață sociologie în R.D.G. Asupra lucrărilor Congresului se pot formula următoarele concluzii mai generale:

a. Ceea ce, credem, merită a fi reținut ca o remarcă mai generală, se referă la puterica și insistenta orientare a atenției spre analiza aspectelor sociale legate de activitatea indivizilor, de nivelul psiho-social al determinării umane. Atât în plenare, cât și în grupele de lucru s-a subliniat faptul că forțele motrice ale socialismului nu acționează automat, de la sine, ci doar prin activitatea practică a oamenilor. În acest cadru, sociologia trebuie să acorde o atenție mai mare problemelor privind valorile și motivația umană; raportul dintre determinism și libertate; mecanismele sociale de antrenare a oamenilor la acțiuni în conformitate cu cerințele determinismului și forțelor motrice ale socialismului; locul și rolul crescând al forțelor subiective; studiul structurii sociale ca o structură de grupuri formată din oameni vii, cu un mod de viață anumit, cu aspirații și sentimente proprii etc.; analiza satisfacției umane ca o forță motrice specifică socialismului; raportul dintre forțele motrice și capacitatea practică a oamenilor de a realiza performanțe superioare; analiza numeroaselor potențe și disponibilități încă nefolosite sau insuficient folosite în direcția asigurării acțiunii forțelor motrice; locul și specificul unor tipuri de contradicții în raport cu forțele motrice; conducerea realistă și forțele motrice etc.

În referatul de bază, prezentat de R. Weidig, s-a subliniat că *a conduce înseamnă a motiva*, cu alte cuvinte a genera, dezvolta și susține un sistem de motivații a maselor capabil a le antrena la realizarea politicilor promovate. Tocmai în această lumină, orientarea mai fermă a sociologiei spre nivelul activității individuale, corelarea strinsă a acestuia cu nivelul mecanismelor și proceselor generale societale constituie obiective teoretice cu o mare eficacitate practică.

b. În acest context, luările de cuvânt au subliniat cerința elaborării unei teorii a dezvoltării sociale care să reflecte noua realitate specifică socialismului. Pentru socialism, progresul social trebuie conceput nu ca un simplu corolar, rezultat al progresului economic, ci ca un scop și stimulente al acestuia, socialismul creînd noi stimulente și forțe motrice ale dezvoltării ce reflectă raporturile sociale care, la rîndul lor, generează un tip de progres bazat pe om și pentru om.

Înfățișînd noile forțe motrice ale dezvoltării, se cuvine a supune unei analize teoretice profunde modul lor de acțiune, mecanismele prin care ele ajung să devină factori reali de transformare a vieții sociale. Cercetările sociologice sînt chemate a pune în lumină modul în care putem organiza factorii sociali potențiali ai dezvoltării astfel încît aceștia să devină forțe motrice reale, să se transforme în stimulente sociale ale activității umane. Dintre acești factori sociali structurai cercetările sociologice au conturat: noua structură de interese și nivelele securității sociale care unesc clasele și păturile sociale și nasc atitudini active și creative în favoarea dezvoltării; diferențele sociale ca factor de promovare și stimulare a dezvoltării sociale; existența unor diferențe între clasele și păturile sociale ale societății socialiste care oferă baza unor interese specifice și pot crea noi motivații și atitudini creative în sprijinul progresului.

În acest cadru, cercetările sociologice desfășurate în R.D.G. au oferit argumente importante pe linia asigurării unor raporturi juste între interesele generale, de grup și personale, educării oamenilor în vederea înțelegerii acestor raporturi.

c. Dezbaterile din grupele de lucru s-au centrat explicit pe necesitatea acordării unei atenții sporite elaborării unor explicații teoretice mai generale și bine fundamentate. Depășirea afirmațiilor și construcțiilor empirice este obiectivul teoretic principal al etapei actuale. S-au subliniat numeroase lacune și deficiențe în construirea teoriei sociologice, s-au făcut apeluri insistente pentru crearea unor teorii pe baza cărora să se poată evalua și ordona datele și să se construiască programe de cercetări concrete. În intervențiile delegației țării noastre (Dr. Ioan Mitei și Dr. Oscar Hoffman) s-au menționat direcții ce pot duce spre generarea unor teorii sociologice legate de analiza modelelor specifice de dezvoltare a fiecărei țări socialiste. S-au expus unele aspecte privind experiențele de cercetare din țara noastră în direcția găsirii unor principii sociologice, axiologice și epistemologice capabile a genera teorii cu o rază cit mai largă de cuprindere.

d. În cadrul analizei forțelor motrice ale dezvoltării, o atenție specială s-a acordat raportului dintre egalitate și diferențiere socială. S-a pus în discuție, de asemenea, problema căilor, proceselor și mecanismelor de reproducție socială, în general, a structurii sociale, în particular. Asigurarea unor raporturi optime între procesele de egalizare, apropiere între grupurile sociale, pe de o parte, și cele de diferențiere, pe de altă parte, constituie o condiție esențială a acțiunii eficiente și pozitive a forțelor motrice ale socialismului. Însuși sistemul de diferențiere socială — just dimensionat și orientat — poate deveni o puternică forță motrice de care nu s-a ținut, uneori, seama în mod suficient. Socialismul (și comunismul) trebuie caracterizat nu numai prin elemente noi, specifice egalității sociale, ci și prin cele referitoare la diferențele sociale. S-a subliniat că se impune cu necesitate o analiză mai profundă a diferențelor sociale.

e. În cadrul discuțiilor privind dezvoltarea comunităților teritoriale urbane și rurale, un accent deosebit s-a pus pe perspectivele relațiilor sat-orăș, pe motivațiile migrației tîne-

retului, pe însemnătatea unei optime politici în distribuția teritorială a așezărilor și în orientarea politicii de construcții, în vederea intensificării producției și folosirii resurselor din teritoriu.

Este de remarcat cooperarea între sociologi și urbanisti, în cadrul discuțiilor participând cu expuneri, alături de sociologi și arhitecți-șefi ai principalelor centre urbane din R.D.G.

f. Un concept foarte des folosit (constituind și tema unor intervenții) a fost cel de „securitate socială”. Acest concept a servit la operarea unei distincții nete între situația social-economică a maselor în socialism față de cea proprie capitalismului. Analiza multidimensională a problematicii securității sociale a oamenilor ni se pare meritorie, ea corelându-se cu orientarea (amintită anterior) de a da o atenție sporită aspectelor legate de viața și soarta indivizilor în societate.

g. În lumina tematicii generale a Congresului, s-a acordat o atenție specială determinantelor comportamentelor economice a oamenilor. Activitatea de muncă trebuie analizată în strinsă dependență cu cea din sfera muncii (viața în familie, satisfacțiile personale, preocupările obștești, timpul liber etc.). Un loc central trebuie să-l ocupe extinderea preocupărilor privind sociologia inovației, analiza factorilor care pot favoriza sau bloca motivația pentru inovație și creativitate în general. Raportul dintre democratismul socialist și creativitate se cere elucidat prin cercetări concrete pentru a se depăși afirmațiile generale, tot așa cum se impune o elucidare teoretică bine fundamentată a proceselor de inovație în condițiile R.F.S.

h. S-a subliniat necesitatea unor forme mai productive și maleabile de legătură între sociologie și practică, ceea ce impune, atât o perfecționare a aparatului teoretic al sociologiei, cât și o mai mare deschidere spre problemele noi ale realității.

i. Cerința unei orientări ferme spre interdisciplinaritate și cooperare multidisciplinară a fost subliniată, de asemenea, ca una din sarcinile principale ale strategiei de dezvoltare în viitor a cercetărilor sociologice. Inter și multidisciplinaritatea sînt direct implicate, atât în realizarea sarcinilor legate de sporirea eficienței eforturilor spre construirea unor teorii de mai largă amploare, cu o mare putere de dominare asupra datelor culese, cât și în asigurarea unei eficacități practice a studiilor de sociologie, în oferirea de concluzii apte a servi unor beneficiari mai diferențiați și numeroși.

Diferitele grupe de lucru au acordat o atenție majoră criticii unor teorii neștiințifice contemporane, subliniind cerința unor replici argumentate din partea sociologilor germani.

În ansamblul său, Congresul a oferit prilejul unor largi dezbateri, a cunoașterii preocupărilor și realizărilor obținute de sociologii din R.D.G., a orientărilor lor de viitor.

O. Hoffman, I. Malei

SEMINARUL INTERNAȚIONAL „TRANZIȚIA DE LA ȘCOALĂ LA MUNCĂ”, Roma, aprilie 1985

În perioada 26—28 aprilie 1985, la Castel Gandolfo (Roma, Italia) a avut loc Seminarul internațional cu tema: *Tranziția de la școală la muncă* organizat de Centrul european pentru cercetare și documentare în științele sociale de la Viena și ISVET — Italia. Acesta este cel de-al doilea seminar în cadrul proiectului internațional pe tema: *Noi tehnologii, încadrarea în muncă a tineretului și tranziția de la școală la muncă*, proiect inițiat în 1984 de Centrul de la Viena.

La seminar au luat parte 22 de specialiști din 14 țări: Anglia, Austria, Bulgaria, Finlanda, Franța, Italia, Iugoslavia, Olanda, Polonia, România, Spania, Suedia, Ungaria, URSS și reprezentanți ai Centrului de la Viena și ai Organizației Internaționale a Muncii. Printre participanți, în afară de Peter Grootings, reprezentantul Centrului de la Viena, amintim pe Wladyslaw Adamski (Polonia), Rose Marie Greve (Organizația Internațională a Muncii), Jürgen Hartmann (Suedia), Ben Hövels (Olanda), Ilan Knapp (Austria), Manuel Ludevid (Spania), Marie-Victoire Louis (Franța), Petar Emil Mitev (Bulgaria), Peter Molnar (Ungaria), Gustavo de Santis (Italia), Vladimir Shubkin (U.R.S.S.). Deși participă la proiect, nu au fost prezenți la această reuniune reprezentanți ai Cehoslovaciei, R.D. Germane, RFG.

Ideea organizării unui proiect internațional de cercetare cu privire la tranziția de la școală la muncă a fost discutată în cadrul Seminarului internațional cu privire la atitudinea tineretului față de muncă ce a avut loc la Moscova în 1983. După cum se preciza în documentul, de lucru al primei reuniuni a proiectului, cea de la Sofia din noiembrie 1984, una dintre problemele principale cu care se confruntă tineretul din toate țările Europei este aceea a relației dintre sistemul de învățământ și sistemul încadrării forței de muncă, relație

trăită de tineri ca tranziție de la școală la muncă. Pornind de la importanța acestei problematice, inclusiv din perspectiva Anului Internațional al Tineretului, s-a stabilit ca în cursul unei serii de reuniuni științifice organizate în anii 1985—1986 să se efectueze un studiu comparativ internațional; intrucit există un mare număr de date statistice sau rezultate din cercetări cu privire la tema proiectului și având în vedere dificultățile de ordin științific, organizatoric și financiar, s-a convenit să nu se efectueze o nouă investigație empirică ci să se valorifice într-un studiu comparativ informațiile existente, folosindu-se o metodologie comună. În acest sens, la Reuniunea de la Sofia din noiembrie 1984 au fost prezentate sinteze cu privire la situația tranziției de la școală la muncă în diferitele țări participante la proiect. Între reuniunile principale au avut loc la Viena întâlniri ale grupului de coordonare. În prezent, sunt în curs de publicare atât lucrările seminarului de la Moscova (2 volume) cât și ale celui de la Sofia.

În conformitate cu proiectul inițial, reuniunea de la Castel Gandolfo a avut ca obiectiv efectuarea unui schimb de opinii cu privire la principalele concluzii ce se desprind din sintezele prezentate la seminarul de la Sofia, precum și stabilirea modalităților de lucru viitoare în vederea finalizării proiectului. În acest scop, principala modalitate de lucru folosită au constituit-o discuțiile în cadrul a 3 grupuri de lucru, ale căror concluzii au fost prezentate și discutate în planul reuniunii.

Din ansamblul dezbaterilor au reieșit următoarele concluzii mai importante:

- în toate țările participante la proiect se desfășoară numeroase cercetări legate de tranziția tinerilor de la școală la muncă; aceste studii pun în evidență o serie de mutații în relația dintre învățământ și economie, dintre aspirațiile educaționale și profesionale și posibilitățile concrete de realizare a acestora.

- în ceea ce privește țările occidentale, atenția principală a fost acordată problemei șomajului juvenil, reducerii continue a posibilităților tinerilor de a-și găsi un loc de muncă drept urmare a crizei economice și a fenomenelor de recesiune; în condițiile în care se manifestă o creștere și a procentului tinerilor șomeri cu studii, pe de-o parte se manifestă o tendință puternică de scădere a valorii diplomelor și a aspirațiilor tinerilor de a urma studii superioare, pe de altă parte se fac încercări de a se prelungi durata de școlarizare, învățământul fiind considerat ca „un loc de parcare pentru cei care nu sînt doriți în piața muncii”; în legătură cu aceste tendințe, s-a vorbit despre așa-numitul fenomen al „tineretului forțat”, concretizat prin accentuarea marginalizării sociale a tinerilor și prin creșterea dependenței lor;

- pentru țările socialiste s-a subliniat eficiența politicii planificate de dezvoltare economică și, corelată, a învățământului, ceea ce a dus la evitarea șomajului; totodată, însă, reprezentanții unora dintre aceste țări au pus accent pe decalajele existente între aspirațiile tinerilor privind tipul de muncă dorit și posibilitățile concrete de realizare a acestor aspirații, au scos în evidență o serie de aspecte negative ale modului de corelare a învățământului cu cerințele concrete ale dezvoltării economice și sociale; s-a subliniat, în acest context, că tinerii doresc să muncească, dar nu mai acceptă orice fel de muncă;

- au fost pe larg analizate mutațiile produse în sistemele de învățământ și în cele economice, remarcându-se prezența în multe țări a ceea ce s-a numit „tendința de autonomizare a școlii”, care accentuează neconcordanțele dintre modul în care sînt pregătiți tinerii în școală și viața reală de muncă; s-au remarcat totodată unele consecințe în acest sens ale prefacerilor științifico-tehnice și tehnologice recente;

- o mare atenție a fost acordată politicilor sociale, inclusiv reformelor din domeniul învățământului, acțiunilor de orientare școlară și profesională, măsurilor de reducere a șomajului etc., subliniindu-se existența în numeroase situații a unor rezultate nesatisfăcătoare, ceea ce impune necesitatea studierii și propunerii unor noi programe de acțiune („reformele ale reformelor”), mai eficiente și mai apropiate de cerințele reale ale tinerilor;

- au fost, totodată, larg discutate problemele validității științifice și ale eficienței sociale a cercetărilor ce se întreprind în diferite țări cu privire la problematica tineretului, insistindu-se asupra importanței unei abordări globale, multi și interdisciplinare și a dezvoltării cooperării internaționale în studierea tineretului, astfel încât să se poată propune programe de acțiune specifice diferitelor țări și avînd o mai mare utilitate.

Pe baza studiilor realizate de C.C.P.T., în cadrul seminarului a fost prezentată situația tranziției de la școală la muncă a tineretului din România, evidențiind principalele rezultate obținute în țara noastră în dezvoltarea corelată a învățământului și economiei, în integrarea organică a școlii cu producția și cercetarea. Experiența românească în aceste domenii a fost urmărită cu deosebit interes. În intervențiile făcute în grupurile de lucru și ședințele plenare s-a subliniat importanța AIT pentru o mai bună cunoaștere a situației tineretului, inclusiv în legătură cu tema reuniunii, și pentru impulsarea acțiunilor la nivel local, național, regional și internațional în vederea unei mai bune soluționări a problemelor cu care se confruntă tineretul.

În legătură cu finalizarea proiectului s-a convenit ca viitoarele reuniuni să aibă loc la Barcelona (20—22 septembrie 1985) și Nürnberg (primăvara 1986), încheierea fiind marcată de reuniunea de la Viena din toamna anului 1986.

Fred Mahler

REUNIUNEA „SOCIOLOGIA ȚĂRĂNIMII ȘI A SATULUI”

— Chișinău, mai 1985 —

Noua reuniune a subgrupeii „Sociologia țărănimii și a satului” din cadrul Comisiei internaționale de colaborare dintre academii de științe din unele țări socialiste (după întâlnirile realizate în R.P. Bulgaria și R.S. Cehoslovacă) s-a desfășurat la Chișinău (R.S.S. Moldovenească), întrunind reprezentanți ai institutelor de cercetări sociologice din R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.S.S. Moldovenească, R.P. Polonă, R.S. România, R.P. Ungară și U.R.S.S. *

Programul manifestării științifice, organizată sub auspiciile Academiei de științe a R.S.S. Moldovenească și Institutului de cercetări sociologice al Academiei de științe a U.R.S.S. a avut următoarea desfășurare: 1. Informări prezentate de activiști de partid și de oameni de știință din R.S.S. Moldovenească, precum și reprezentanți ai Institutului de cercetări sociologice al Academiei de științe a U.R.S.S. **; 2. Comunicările reprezentanților institutelor de cercetări sociologice din țările participante *** înscrise în tema: *Diminuarea diferenței sociale dintre sat și oraș; perspectiva dezvoltării satului și dezbateri asupra lor*; 3. Discuții asupra pregătirilor efectuate în cadrul subgrupeii în perspectiva participării la al XIII-lea Congres european de sociologie rurală (aprilie 1986, Portugalia), centrate pe subiectele *Structurile sociale rurale în satele țărilor europene — general și particular și Programul cercetărilor comparative privind satul contemporan*; 4. Dezbateri și semnarea Protocolului privind lucrările subgrupeii desfășurate la Chișinău.

Dezvoltarea „ruralului” — în interpretare de mediu rezidențial — sub impactul și presiunea ascendentă a „urbanului”, generează procese complexe, cu dinamici, durate și efecte diferite, îndeosebi în planul structurilor și raporturilor sociale, al stilului și calității vieții etc. Fenomenul — general ca arie de manifestare — s-a situat în prim planul atenției dezbaterilor subgrupeii dar numai din perspectiva diminuării distanței sociale dintre sat și oraș în condițiile societății socialiste în contextul procesului urbanizării, de modernizare a mediului rural. S-au dezbătut, astfel, aspecte privind mecanismele și căile de apropiere dintre sat și oraș sub raportul dezvoltării calității vieții etc.; procese și direcții fundamentale ale diminuării deosebirilor esențiale dintre cele două tipuri de comunități locale; sensul, înțelesul și conținutul procesului de modernizare rurală; evoluția structurilor sociale și de clasă în condițiile urbanizării; natura și caracterul schimbărilor sociale în cadrul populației rurale; articulațiile fenomenelor demografice, (ca efecte ale urbanizării) cu accentele asupra volumului și direcțiilor ciclurilor migratorii, depopulării unor localități și zone agrare; efectele modernizării asupra nivelului de instrucție și cultură ale populației rurale ș.a.

Schimbul de opinii intens, îndeosebi asupra interpretării perspectivelor satului în contextul procesului de industrializare, modernizare sau urbanizare, a relevat că modernizarea

* Vesca Cojugarova, Marisna Drogenova — R.P.B.; Bauh Volatislov — R.S.C.; prof. dr. Kurt Krenbach, Sonja Müller — R.D.G.; A. I. Timuș, N. A. Pobeda, T. E. Kilimar, E. M. Caț, A. B. Zolotov, G. A. Kolkei — R.S.S. Moldovenească; prof. dr. Franciszek Kolbus, Dzun Wtodrimir — R.P.P.; Lenguel Zzuza — R.P.U.; V. I. Staraverov, I. T. Levikin, G. A. Slesarev, I. R. Roșin — U.R.S.S.

** M. S. Platon, în numele C.C. al Partidului Comunist din R.S.S. Moldovenească, dr. I. T. Levikin, director adjunct al Institutului de cercetări sociologice al Academiei de științe a U.R.S.S.; A. A. Gudim, director adjunct al Institutului de economie al Academiei de științe a R.S.S. Moldovenească, G. S. Entelis, secretar științific al Institutului de istorie al partidului de pe lângă C.C. al P.C. din R.S.S. Moldovenească; N. V. Turcanu, din partea Institutului pedagogic din Bălți; I. A. Gonberg, director general al Institutului moldovenesc de cercetări științifice pentru viticultură și vinificație „Vieru”.

*** Din partea României s-au prezentat comunicările: *Modernizarea rurală și noua revoluție agrară în R.S. România*, de Virgil Constantinescu și Pompiliu Grigorescu și *Istorie și contemporaneitate. Procese de reducere a diferențelor sociale dintre sat și oraș în R.S. România*, de Dumitru Sandu și Florian Tănăsescu.

ruralului nu presupune identificarea satului cu oraşul, ştergerea particularităţilor celor două medii locuibile, nivelarea lor. Ruralul „reacţionează” în mod specific, adoptînd aspectele de modernitate pe fundalul menţinerii şi perpetuării valorilor tradiţionale.

Un real interes au prezentat informările şi referatele reprezentanţilor R.S.S. Moldovenească, zonă configurată ca avînd un intens aspect agrar, în care procesele urbanizării au particularităţi şi caracteristici proprii. Au fost subliniate direcţiile fundamentale de evoluţie ale satului moldovenesc în etapa edificării socialismului, problemele sociale care derivă din intensificarea specializării zonale şi din procesul diminuării distanţei sociale dintre sat şi oraş, condiţiile ca şi direcţiile dezvoltării ţărănimii colhoznice moldovene ş.a.

Desfăşurată într-o notă de autentic spirit academic, noua reuniune a subgrupeii *Sociologia ţărănimii şi a satului* se înscrie în climatul de colaborare ştiinţifică statornicit dintre academiile de ştiinţe din ţările socialiste participante.

Florian Tănăsescu